

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 24 januari 2012

22/2012

Adoptionslag

Utfärdad i Helsingfors den 20 januari 2012

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syftet med adoption

Syftet med adoption är att främja barnets bästa genom att ett förälder—barn-förhållande fastställs mellan den som ska adopteras och adoptionssökanden.

2 §

Barnets bästa

Vid alla beslut och andra åtgärder som gäller adoption av ett minderårigt barn ska barnets bästa komma i främsta rummet.

När barnets bästa bedöms ska särskild uppmärksamhet fästas vid hur barnet bäst kan garanteras en varaktig familj samt en harmonisk utveckling och välfärd, om barnet inte kan växa upp i sin egen familj.

2 kap.

Förutsättningar för adoption

3 §

Adoption av minderåriga

Adoption av ett minderårigt barn kan fast-

ställas, om adoptionen prövas vara till barnets bästa och det har utretts att barnet kommer att få en god vård och uppfostran.

När ärendet avgörs ska barnets önskemål och åsikter beaktas i enlighet med barnets ålder och utvecklingsnivå.

4 §

Adoption av personer som uppnått myndighetsåldern

Adoption av en person som har uppnått myndighetsåldern kan fastställas, om det har utretts att personen som minderårig har vårdats och uppfostrats av adoptionssökanden eller att det mellan personen och sökanden annars när personen var minderårig uppstod en fast relation som är jämförbar med ett förälder—barn-förhållande.

5 §

Förbud att betala ersättning

Adoption kan inte fastställas, om någon har gett eller utlovat en ersättning med anledning av adoptionen eller om någon annan än adoptionssökanden med tanke på fastställande av adoption har betalat eller förbundit sig att betala ersättning för barnets underhåll.

En överenskommelse eller förbindelse att betala sådan ersättning som avses i 1 mom. är ogiltig.

6 §

Lägsta och högsta ålder för att få adoptera

En adoptionssökande ska ha fyllt 25 år. Om den som ska adopteras är minderårig, får sökanden inte vara äldre än 50 år.

En adoption kan trots vad som föreskrivs i 1 mom. fastställas, om sökanden har fyllt 18 år och

1) den som ska adopteras är sökandens makes barn eller sökandens eget barn som tidigare har lämnats för adoption,

2) det mellan den som ska adopteras och sökanden har uppstått en fast relation som är jämförbar med ett förälder—barn-förhållande, eller

3) det annars med tanke på barnets bästa finns grundad anledning att fastställa adoptionen.

Dessutom kan en adoption av en minderårig fastställas trots att sökanden är äldre än 50 år, om sökanden inte hade fyllt 50 år när barnet utsågs för att placeras hos sökanden i adoptionssyfte.

7 §

Åldersskillnad

Om den som ska adopteras är minderårig, ska åldersskillnaden mellan barnet och adoptionssökanden vara minst 18 år och högst 45 år.

En adoption kan fastställas även om åldersskillnaden är mindre eller större än vad som anges i 1 mom., om

1) barnet är sökandens makes barn eller sökandens eget barn som tidigare har lämnats för adoption,

2) det mellan barnet och sökanden har uppstått en fast relation som är jämförbar med ett förälder—barn-förhållande, eller

3) det annars med tanke på barnets bästa finns grundad anledning att fastställa adoptionen.

8 §

Förutsättningar som gäller makar

Makar får under äktenskapet inte adoptera ett minderårigt barn annat än gemensamt.

En make får dock ensam adoptera sin makes barn eller sitt eget barn som tidigare lämnats för adoption.

En make får dessutom adoptera ensam, om den andra maken på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan uttrycka sin vilja på ett giltigt sätt eller om den andra maken vistas på okänd ort.

9 §

Gemensam adoption

Andra än makar får inte adoptera gemensamt.

10 §

Samtycke av den som ska adopteras

Adoption kan inte fastställas utan samtycke av den som ska adopteras, om denne har fyllt 12 år. Samtycke behövs dock inte, om den som ska adopteras inte kan uttrycka sin vilja på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning.

Adoption kan inte heller fastställas mot barnets vilja, om det är yngre än 12 år men så utvecklat att avseende kan fästas vid dess vilja.

11 §

Samtycke av föräldrarna

Adoption av en minderårig kan inte fastställas, om inte barnets föräldrar har givit sitt samtycke till detta.

Adoption kan dock av synnerligen exceptionella skäl fastställas, även om en förälder har vägrat ge eller återkallat sitt samtycke, om barnets bästa starkt talar för adoptionen och det inte finns tillräcklig anledning för föräldern att vägra ge sitt samtycke eller återkalla ett givet samtycke när man beaktar hur intensiva kontakter barnet och föräldern har och hurdant deras förhållande är.

Kan en förälder på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte uttrycka sin vilja på ett giltigt sätt eller vistas föräldern på okänd ort, kan adoption av synnerligen exceptionella skäl fastställas, om barnets bästa starkt talar för adoptionen.

12 §

Förhållandet mellan adoption och fastställande av föräldraskap

Om föräldraskapet inte har fastställts, men det finns skäl att anta att det skulle kunna fastställas senare, kan adoption av en minderårig fastställas endast under de förutsättningar som anges i 11 § 3 mom.

Har ett ärende som gäller fastställande av föräldraskap inletts vid domstol eller någon annan myndighet, får adoption av en minderårig inte fastställas innan ärendet om fastställande av föräldraskap har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft, om det inte finns sådana förutsättningar för fastställande som anges i 11 § 3 mom.

13 §

Annat samtycke

Om en make ensam vill adoptera sitt minderåriga barn, som tidigare har lämnats för adoption, får adoptionen inte fastställas utan den andra makens samtycke.

Om en person som lever i registrerat partnerskap eller i samboförhållande vill adoptera ett minderårigt barn, får adoptionen inte fastställas utan samtycke av den andra parten i parförhållandet.

Om samtycke till adoption inte kan fås av någondera föräldern till ett minderårigt barn på grund av att föräldrarna är döda eller av skäl som nämns i 11 § 3 mom. eller 12 § 1 mom., får adoptionen inte fastställas, om inte barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för barnet har givit sitt samtycke.

Adoption kan fastställas, även om ett samtycke enligt 1—3 mom. inte har givits, om

1) den av vilken samtycke till adoptionen krävs inte kan uttrycka sin vilja på ett giltigt sätt på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning, eller vistas på okänd ort, eller

2) det med tanke på barnets bästa finns synnerligen vägande skäl för att fastställa adoptionen.

14 §

Givande av samtycke

Föräldrarnas och en i 13 § nämnd persons samtycke till adoption ska lämnas till det organ enligt 6 § i socialvårdslagen (710/1982) som utses av kommunen (*kommunens socialvårdsorgan*) eller till en adoptionsbyrå som avses i 22 § 1 mom. i denna lag. Utomlands ska samtycket lämnas till den som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) kan fullgöra uppgifter som ankommer på notarius publicus eller på det sätt som anges i 67 § 1 mom. i denna lag.

Om den som ska ge samtycke inte har fått sådan adoptionsrådgivning som avses i 4 kap., ska det innan samtycket tas emot ordnas en överläggning där han eller hon får de uppgifter som avses i 24 § 2 mom. 1 och 2 punkten.

Närmare bestämmelser om mottagande av samtycke får utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Betänketid

En förälders samtycke till adoption får inte tas emot innan föräldern har haft möjlighet att noggrant överväga saken, och aldrig tidigare än åtta veckor från barnets födelse.

Samtycke av barnets mor får dock tas emot tidigare än åtta veckor från barnets födelse, om adoptionssökanden lever i registrerat partnerskap med modern och barnet har fötts till följd av sådan assisterad befruktning som avses i lagen om assisterad befruktning (1237/2006) och som givits under det registrerade partnerskapet.

16 §

Samtyckets form

Samtycke till adoption ska lämnas skriftligen. Samtycket ska dateras och undertecknas av den som lämnar det.

17 §

Återkallelse av samtycke

Samtycke till adoption får återkallas innan adoptionen fastställs.

3 kap.

Adoptionens rättsverkningar

18 §

Överföring av föräldraskapet

När en adoption har fastställts ska adoptivbarnet anses som adoptivföräldrarnas och inte som de tidigare föräldrarnas barn, om inte något annat föreskrivs särskilt eller följer av adoptionens natur.

Om en make under äktenskapet eller efter att äktenskapet upplösts på grund av den andra makens död ensam adopterat den andra makens barn, ska barnet dock anses som makarnas gemensamma barn.

19 §

Befrielse från underhållsskyldighet

När en adoption har fastställts befrias barnets tidigare föräldrar från skyldigheten att svara för barnets underhåll.

Om en tidigare förälder före adoptionen genom avtal förbundit sig eller genom ett domstolsbeslut ålagts att betala underhållsbidrag till barnet, befrias den tidigare föräldern från skyldigheten att betala de poster av underhållsbidraget som förfaller till betalning efter adoptionen. Om det har fastställts att underhållsbidrag ska betalas en gång för alla, befrias den tidigare föräldern från att betala underhållsbidraget, om detta inte har betalats före adoptionen.

20 §

Adoptivbarns släktnamn och medborgarskap

Bestämmelser om adoptivbarns släktnamn finns i namnlagen (694/1985) och om adop-

tivbarns medborgarskap i medborgarskapslagen (359/2003).

4 kap.

Adoptionsrådgivning

21 §

Begäran om adoptionsrådgivning

En förälder som tänker lämna sitt minderåriga barn för adoption och den som vill adoptera ett minderårigt barn ska begära adoptionsrådgivning hos hemkommunens socialvårdsorgan eller hos en adoptionsbyrå som har beviljats tillstånd av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

22 §

Tillhandahållare av adoptionsrådgivning

Adoptionsrådgivning får tillhandahållas av kommunernas socialvårdsorgan samt av adoptionsbyråer som av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har beviljats tillstånd att tillhandahålla adoptionsrådgivning (*tillhandahållare av adoptionsrådgivning*).

De tjänsteinnehavare och arbetstagare som lämnar adoptionsrådgivning ska ha yrkesmässig behörighet som socialarbetare enligt 3 § i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005). De ska dessutom vara förtrogna med adoptionsfrågor.

23 §

Inledande av adoptionsrådgivning

När en förälder som tänker lämna sitt minderåriga barn för adoption har begärt adoptionsrådgivning, ska tillhandahållaren av adoptionsrådgivning för barnet utse en socialarbetare som ansvarar för adoptionsrådgivningen (*socialarbetare som ansvarar för*

adoptionsrådgivningen) samt utan dröjsmål inleda adoptionsrådgivning.

24 §

Adoptionsrådgivningens uppgifter

Tillhandahållaren av adoptionsrådgivning ska i alla frågor som gäller adoption tillgodose barnets bästa samt ge råd, hjälp och stöd till barnet, barnets föräldrar, adoptionsökande samt andra personer av vilka samtycke till adoptionen krävs.

Adoptionsrådgivningen ska särskilt

1) ge de personer som nämns i 1 mom. information om syftet med, förutsättningarna för och rättsverkningarna av adoption,

2) ge barnets föräldrar information om den socialservice och de ekonomiska stödåtgärder som står dem och barnet till buds, samt hjälpa dem att fatta ett noga övervägt beslut i saken,

3) hjälpa sökandena att bedöma sina färdigheter som adoptivföräldrar och förbereda sig för uppgiften som adoptivföräldrar,

4) utreda och bedöma om det finns förutsättningar för adoption,

5) utreda om det finns förutsättningar att komma överens om kontakt mellan barnet och de tidigare föräldrarna, och vid behov bistå för att uppnå en överenskommelse,

6) vid behov hänvisa sökandena att begära internationell adoptionstjänst,

7) vid behov hänvisa sökandena att ansöka om adoptionstillstånd,

8) vid behov sköta placeringen av barnet hos sökandena,

9) utan dröjsmål efter placeringen av barnet vidta åtgärder för att bidra till en lyckad placering och följa hur placeringen utfaller med hänsyn till barnets bästa, samt

10) se till att sökandena utan dröjsmål ansöker om fastställande av adoption, och vid behov bistå med att göra ansökan.

Om adoptionsrådgivningen lämnas av en adoptionsbyrå, ska den hos socialvårdsorganet i barnets och sökandenas hemkommun inhämta ett utlåtande om deras förhållanden.

Närmare bestämmelser om adoptionsrådgivningens innehåll och genomförandet av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Adoptionsrådgivning efter fastställd adoption

Tillhandahållaren av adoptionsrådgivning ska vid behov ge rådgivning, hjälp och stöd enligt 24 § 1 mom. även efter det att adoptionen har fastställts. Adoptivföräldrarna ska dessutom erbjudas möjlighet att i behövlig omfattning få adoptivbarnets och adoptivfamiljens behov av särskild hjälp och särskilt stöd utrett.

Tillhandahållaren av adoptionsrådgivning ska vid behov i ett så tidigt skede som möjligt hänvisa adoptivbarnet och adoptivfamiljen samt barnets tidigare föräldrar att anlita social- eller hälsovårdstjänster eller annan hjälp och annat stöd.

26 §

Utredning av ett minderårigt barns åsikt

Den socialarbetare som ansvarar för adoptionsrådgivningen ska personligen samtala med en minderårig som ska adopteras, om det med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå är möjligt. Barnet ska på ett sätt som motsvarar dess ålder och utvecklingsnivå ges den information som avses i 24 § 2 mom. 1 punkten samt sådan information om adoptionsärendet som kan antas vara av betydelse för barnet.

Den socialarbetare som ansvarar för adoptionsrådgivningen ska försöka ta reda på hur barnet ställer sig till adoptionen. Vid behov ska socialarbetaren också försöka utreda hur barnet ställer sig till att hålla kontakt med sina tidigare föräldrar efter adoptionen. Barnets åsikt ska utredas finkänsligt samt så att det inte onödigt skadar relationerna mellan barnet och föräldrarna och andra personer som står barnet nära.

Ett barn som fyllt 12 år ska, efter det att barnets åsikt har utretts, ges tillfälle att ge sitt samtycke till adoptionen.

27 §

Placering av barn

När ett barn placeras hos adoptionssö-

kande i adoptionssyfte, ska följande principer i möjligaste mån iaktas:

1) barnet ska placeras hos de sökande som bedöms ha de bästa förutsättningarna att sörja för en god vård och uppfostran av barnet,

2) barnet ska placeras i en familj där han eller hon får två adoptivföräldrar, om det inte med tanke på barnets bästa finns synnerligen vägande skäl för placering i en familj med en ensam förälder,

3) syskon ska placeras i samma familj, om inte det med beaktande av förhållandena står i strid med barnets bästa,

4) om det från tidigare finns barn i familjen, ska dessa vara äldre än det barn som adopteras,

5) barnets föräldrars önskemål i fråga om adoptivfamiljens egenskaper och förhållanden ska beaktas, om detta inte står i strid med barnets bästa.

Placeringen av ett barn sköts av den socialarbetare som ansvarar för adoptionsrådgivningen i samarbete med en annan socialarbetare eller någon annan arbetstagare som är förtrogen med barnskydd.

28 §

Åtgärder när placeringen av ett barn misslyckas

Om tillhandahållaren av adoptionsrådgivning innan adoptionen fastställs märker att placeringen av barnet hos adoptionssökandena inte är förenlig med barnets bästa, ska tillhandahållaren tillsammans med barnskyddsmyndigheterna ordna ny placering av barnet i adoptionssyfte. Om det inte är möjligt, ska tillhandahållaren och barnskyddsmyndigheterna vidta andra behövliga åtgärder för att ordna sådan vård för barnet som är förenlig med barnets bästa.

Om det barn som ska adopteras har anlänt till Finland från en främmande stat, ska tillhandahållaren av adoptionsrådgivning och barnskyddsmyndigheterna sköta de åtgärder som anges i 1 mom. tillsammans med ett adoptionstjänstorgan enligt 32 §. Om det inte är möjligt att ordna ny placering av barnet eller vård som är förenlig med barnets bästa i Finland, ska tillhandahållaren, barnskyddsmyndigheterna och adoptionstjänstorganet

också vidta åtgärder för att återlämna barnet till den stat från vilken det har anlänt, om ett återlämnande är förenligt med barnets bästa.

Den som sköter de åtgärder som avses i 1 och 2 mom. ska personligen samtala med barnet om saken, om det med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå är möjligt. Barnets åsikt i saken ska utredas och beaktas, om barnet har fyllt 12 år eller är så utvecklat att avseende kan fästas vid dess vilja.

29 §

Avbrytande av adoptionsrådgivning

Tillhandahållaren av adoptionsrådgivning kan avbryta adoptionsrådgivningen till en adoptionssökande, om det utifrån de omständigheter som framkommit vid rådgivningen är uppenbart att det inte finns förutsättningar för adoption.

En adoptionssökande får söka ändring i ett beslut som avses i 1 mom. genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I förvaltningsdomstolens beslut får adoptionssökanden söka ändring, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om temporärt avbrytande av adoptionsrådgivning finns i 49 § 3 mom.

30 §

Utredning om tillhandahållande av adoptionsrådgivning

För ansökan om adoptionstillstånd och ansökan om fastställande av adoption ska tillhandahållaren av adoptionsrådgivning ge en skriftlig utredning om att adoptionsrådgivning har lämnats. Utredningen ska innehålla de behövliga uppgifterna om dem som har del i saken och deras förhållanden.

Om avsikten är att ett minderårigt barn som är bosatt i Finland ska adopteras av en sökande som är bosatt i en främmande stat, ska tillhandahållaren av adoptionsrådgivning göra en skriftlig utredning om barnet. Utredningen ska innehålla de behövliga uppgifterna om barnet och dess förhållanden.

Bestämmelser om det närmare innehållet i utredningarna, om utredningarnas giltighets-

tid och om hur de ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Internationell adoptionstjänst

31 §

Begäran om internationell adoptionstjänst

Om en adoptionssökande som är bosatt i Finland vill adoptera ett barn under 18 år som är bosatt i en främmande stat, ska sökanden begära internationell adoptionstjänst.

En sökande som har beviljats tillstånd enligt 42 § behöver dock inte begära internationell adoptionstjänst.

32 §

Adoptionstjänstorgan

Internationell adoptionstjänst får tillhandahållas av de kommunala socialvårdsorgan och andra sammanslutningar som har beviljats tillstånd för verksamheten av adoptionsnämnden (*adoptionstjänstorgan*).

Ett adoptionstjänstorgan får samarbeta med en sådan myndighet eller organisation eller ett sådant organ av annat slag som sköter motsvarande uppgifter utomlands (*utländskt adoptionstjänstorgan*) endast om organet har tillstånd till samarbetet enligt 90 §.

33 §

Adoptionstjänstorganens uppgifter

Adoptionstjänstorganen ska bistå adoptionssökande vid åtgärder som hänför sig till internationell adoption av barn under 18 år samt övervaka att adoptionerna genomförs i enlighet med barnets bästa, med respekt för i internationell rätt erkända principer om barnets rättigheter och utan att någon på ett obehörigt sätt får ekonomisk eller annan nytta av adoptionerna.

Adoptionstjänstorganet ska särskilt

1) förmedla en adoptionssökande som är bosatt i Finland för ett barn under 18 år som är bosatt i en främmande stat och som behöver adoptivföräldrar och för vilket lämpliga adoptivföräldrar inte står att finna i den stat där barnet är bosatt,

2) bistå vid åtgärder som gäller fastställande av adoption,

3) bistå adoptivbarnet och dennes vårdnadshavare samt, efter adoptivbarnets död, dennes avkomlingar och deras vårdnadshavare att få uppgifter om adoptivbarnet och hans eller hennes ursprung från den stat från vilken han eller hon anlände, samt

4) då organet lämnar de uppgifter som avses i 3 punkten erbjuda mottagaren det stöd och den handledning som behövs.

Adoptionstjänstorganet kan också förmedla en adoptionssökande som är bosatt i en främmande stat för ett barn under 18 år som är bosatt i Finland och som behöver adoptivföräldrar och för vilket lämpliga adoptivföräldrar inte står att finna i Finland.

Adoptionstjänstorganet sköter som ett sådant auktoriserat organ som avses i III kap. i konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner (FördrS 29/1997), nedan *Haagkonventionen*, de uppgifter som konventionen förutsätter och som i lag eller förordning av statsrådet har anförts trots adoptionstjänstorganet.

Närmare bestämmelser om adoptionstjänstorganens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Adoptionstjänstorganets övriga skyldigheter

Adoptionstjänstorganet ska i varje enskilt fall försäkra sig om att sådan ersättning för adoption eller för barnets underhåll som avses i 5 § inte har givits eller betalats och inte heller utlovats eller utfästs.

Om adoptionstjänstorganet innan adoptionen fastställs märker att placeringen av barnet hos adoptionssökandena inte är förenlig med barnets bästa, ska organet trots sekretessbestämmelserna ta kontakt med tillhandahållaren av adoptionsrådgivning för vidtagande av de åtgärder som avses i 28 §.

35 §

Avgift och kostnadsersättning

Adoptionstjänstorganet kan ta ut en avgift för internationell adoptionstjänst samt ersättning för kostnader som uppkommit i ärendet. Avgiften får inte bestämmas så att den överstiger adoptionstjänstorganets verkliga kostnader för verksamheten. Närmare bestämmelser om avgiften och om de kostnader som ska ersättas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Adoptionstjänstorganet kan fordra att avgiften och ersättningen för kostnaderna betalas i förskott eller att godtagbar säkerhet ställs för betalningen. Adoptionstjänstorganet ska på begäran på förhand skriftligen ge en uppskattning av de avgifter och kostnader som uppkommer i ärendet.

Betalningsskyldighet uppstår inte till den del det i ärendet har uppkommit onödiga avgifter eller kostnader till följd av att adoptionstjänstorganet gjort ett fel eller en försummelse.

Om tillhandahållandet av adoptionstjänst avbryts och avgift eller ersättning har betalats på förhand, ska adoptionstjänstorganet betala tillbaka avgifterna eller ersättningarna till den del de hänför sig till åtgärder som inte vidtas på grund av att tjänsten avbrutits.

36 §

Ändringssökande, dröjsmålsränta och utsökning

Omprövning av ett beslut om avgift eller kostnadsersättning som har fattats av en tjänsteinnehavare eller arbetstagare hos adoptionstjänstorganet får begäras hos adoptions-tjänstorganet. Bestämmelser om omprövningsförfarandet finns i förvaltningslagen (434/2003).

Ändring i ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Den betalningsskyldige eller adoptionstjänst-

organet får söka ändring i förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Vid dröjsmål med betalningen av avgiften eller kostnadsersättningen får dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) tas ut på beloppet. I fråga om dröjsmålsränta tillämpas dessutom 5, 6, 10 och 11 § i räntelagen.

Avgiften och kostnadsersättningen samt dröjsmålsräntan på dem är direkt utsökbara enligt vad som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

37 §

Vägran att tillhandahålla internationell adoptionstjänst

Ett adoptionstjänstorgan kan vägra tillhandahålla en adoptionsökande internationell adoptionstjänst eller avbryta tjänsten, om

1) sökanden inte uppfyller de förutsättningar som ställts av de utländska adoptions-tjänstorgan som adoptionstjänstorganet samarbetar med, eller

2) sökanden har försummat sin betalningsskyldighet eller skyldighet att ställa säkerhet enligt 35 § och trots uppmaning inte har fullgjort sin skyldighet inom en angiven skälig tid.

En adoptionsökande får söka ändring i ett beslut som avses i 1 mom. genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Adoptionsökanden eller adoptionstjänstorganet får söka ändring i förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om temporärt avbrytande av en tjänst finns i 49 § 3 mom.

38 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Ett avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i 35—37 § till nackdel för den som

anlitar internationell adoptionstjänst är ogiltigt.

6 kap.

Tillståndsförfarande i adoptionsärenden

39 §

Krav på tillstånd

Om adoptionssökanden eller ett barn under 18 år eller båda är bosatta i Finland får sökanden inte ta barnet till sig i adoptionsyfte, tillhandahållaren av adoptionsrådgivning inte placera barnet i adoptionsyfte hos sökanden och adoptionstjänstorganet inte förmedla sökanden för barnet, om sökanden inte har adoptionstillstånd.

Om såväl sökanden som barnet är bosatta i Finland behövs dock inget adoptionstillstånd, om

1) maken under äktenskapet eller efter att äktenskapet upplösts på grund av den andra makens död ensam vill adoptera den andra makens barn, eller

2) barnet, som har kommit till sökanden i annat syfte än adoptionsyfte, varaktigt har vårdats och uppfostrats av sökanden.

40 §

Förutsättningar för tillstånd vid adoption inom landet

Om adoptionssökanden är bosatt i Finland och vill adoptera ett barn som är bosatt i Finland, kan adoptionstillstånd beviljas, om de förutsättningar för adoption som anges i 3 och 6—9 § samt i 13 § 1, 2 och 4 mom. uppfylls och sökanden har fått adoptionsrådgivning.

41 §

Förutsättningar för tillstånd vid adoption från en främmande stat till Finland genom ett adoptionstjänstorgans förmedling

Om adoptionssökanden är bosatt i Finland och vill adoptera ett barn som är bosatt i en främmande stat, kan adoptionstillstånd beviljas, om de förutsättningar för adoption som

anges i 3 och 6—9 § samt i 13 § 1, 2 och 4 mom. uppfylls, sökanden har fått adoptionsrådgivning och sökanden ges internationell adoptionstjänst.

42 §

Förutsättningar för tillstånd vid adoption från en främmande stat till Finland utan adoptionstjänstorgan

Om adoptionssökanden är bosatt i Finland och vill adoptera ett barn som är bosatt i en främmande stat, och adoptionen inte kan ske genom ett adoptionstjänstorgans förmedling, kan adoptionstillstånd beviljas, om de förutsättningar för adoption som anges i 3 och 6—9 § samt i 13 § 1, 2 och 4 mom. uppfylls och sökanden har fått adoptionsrådgivning.

Tillstånd enligt 1 mom. kan beviljas endast till adoption av ett barn som

1) är nära släkting till sökanden eller sökandens make eller tidigare nära släkting till sökandens adoptivbarn, eller

2) har kommit till sökanden i annat syfte än adoptionsyfte och varaktigt har vårdats och uppfostrats av sökanden.

43 §

Förutsättningar för tillstånd vid adoption från Finland till en främmande stat

Om adoptionssökanden är bosatt i en främmande stat och vill adoptera ett barn som är bosatt i Finland, kan adoptionstillstånd beviljas om

1) de förutsättningar för adoption som anges i 2 kap. uppfylls och barnet har fått adoptionsrådgivning,

2) sökanden har lagt fram en utredning, gjord av en behörig myndighet eller något annat behörigt organ i den stat där sökanden är bosatt, om sökanden, dennes förhållanden samt behörighet och lämplighet som adoptivförälder,

3) sökanden har visat att sökanden samt barnets föräldrar och de andra personer vars samtycke till adoptionen krävs har fått den rådgivning som behövs, och

4) sökanden har lagt fram en utredning om att barnet har tillstånd eller kommer att få

tillstånd att resa in och varaktigt bosätta sig i den stat där sökanden är bosatt.

44 §

Tillståndsmyndighet

Adoptionstillstånd beviljas av adoptionsnämnden på ansökan av adoptionssökanden.

45 §

Särskilt villkor eller särskild begränsning i tillståndet

När adoptionsnämnden beviljar tillstånd kan den uppställa ett särskilt villkor eller en särskild begränsning för adoptionen.

46 §

Intyg över adoptionstillstånd

Adoptionsnämnden ska utfärda ett intyg över beviljat adoptionstillstånd.

Närmare bestämmelser om innehållet i intyget och hur det lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Tillståndets giltighet

Ett adoptionstillstånd ska gälla en viss tid, som får vara högst två år.

Adoptionsnämnden kan på ansökan förlänga tillståndets giltighetstid med högst två år i sänder, efter att ha inhämtat utlåtande av tillhandahållaren av adoptionsrådgivning och vid behov av adoptionstjänstorganet.

Om barnet inom den tid som anges i tillståndet har placerats hos adoptionssökanden i adoptionssyfte, fortsätter tillståndet att gälla tills adoptionen har fastställts.

Tillståndet upphör att gälla, om barnet till följd av att placeringen har misslyckats fråntas adoptionssökanden.

48 §

Återkallelse av tillstånd

Adoptionsnämnden kan återkalla ett adop-

tionstillstånd, om adoptionssökandens förhållanden efter det att tillståndet beviljades har ändrats väsentligt så att en adoption i enlighet med tillståndet inte skulle vara förenlig med barnets bästa. Ett tillstånd kan dock inte återkallas efter det att adoptionen har fastställts.

På rättelse av ett fel i adoptionsnämndens beslut tillämpas vad som föreskrivs i 50—53 § i förvaltningslagen.

49 §

Anmälningsskyldighet

Om det sker en väsentlig förändring i adoptionssökandens förhållanden under den tid tillståndet gäller, ska sökanden utan dröjsmål anmäla detta till adoptionsnämnden. Adoptionsnämnden ska trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål underrätta tillhandahållaren av adoptionsrådgivning och, om sökanden får internationell adoptionstjänst, även adoptionstjänstorganet om anmälan samt vid behov be dem om en tilläggsutredning om de förändrade förhållandena.

Tillhandahållaren av adoptionsrådgivning och adoptionstjänstorganet ska trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål underrätta adoptionsnämnden om en sådan förändring i sökandens förhållanden som de har fått kännedom om och som kan förorsaka återkallelse av adoptionstillståndet och om en sådan omständighet som kan förorsaka undanröjande av nämndens beslut med stöd av 50 § i förvaltningslagen. Om anmälan görs av tillhandahållaren av adoptionsrådgivning och sökanden får internationell adoptionstjänst, ska adoptionsnämnden trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål underrätta adoptionstjänstorganet om anmälan.

När en tillhandahållare av adoptionsrådgivning eller ett adoptionstjänstorgan har gjort en anmälan enligt 2 mom. eller har underrättats om en anmälan enligt 1 eller 2 mom. som har gjorts av någon annan, ska de avbryta tillhandahållandet av adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst, tills adoptionsnämnden har fattat ett beslut med anledning av anmälan. Ett beslut om avbrytande får inte överklagas.

Adoptionsnämnden ska behandla de ärenden som avses i denna paragraf skyndsamt.

50 §

Ändringssökande

En adoptionssökande får söka ändring i ett beslut av adoptionsnämnden som gäller ärenden som avses i detta kapitel genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Adoptionssökanden eller adoptionsnämnden får söka ändring i förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

7 kap.

Fastställande av adoption

51 §

Fastställande av adoption

Adoption fastställs genom beslut av domstol.

Ett ärende som gäller fastställande av adoption inleds vid tingsrätten genom en skriftlig ansökan av adoptionssökanden.

Bestämmelser om behörig domstol i ärenden som gäller fastställande av adoption finns i 10 kap. i rättegångsbalken.

52 §

Utredning som ska ges in till domstol

En ansökan om fastställande av adoption ska åtföljas av en behövlig utredning om att de i lag angivna förutsättningarna för fastställande av adoption föreligger.

Närmare bestämmelser om den utredning som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

53 §

Inhämtande av utredning

Domstolen ska självant förordna om inhämtande av all den utredning som behövs för att ett ärende som gäller fastställande av adoption ska kunna avgöras.

Domstolen ska vid behov höra alla de personer som kan lämna uppgifter i adoptionsärendet.

54 §

Hörande

En förälder till ett minderårigt barn samt barnets vårdnadshavare och intressebevakare ska ges tillfälle att bli hörda i ett ärende som gäller fastställande av adoption. Om föräldern är omyndig, ska också föräldrarnas vårdnadshavare och intressebevakare ges tillfälle att bli hörda. Om adoptionssökandens handlingsbehörighet har begränsats, ska också sökandens intressebevakare ges tillfälle att bli hörd.

Hörande enligt 1 mom. behövs dock inte, om kallelse inte kan delges den som ska höras eller om dennes åsikt redan tidigare tillförlitligt har utretts eller det annars med tanke på avgörandet av ärendet kan anses onödigt.

Om en förälder i samband med sitt samtycke till adoption har meddelat att han eller hon inte önskar bli hörd i domstol, får föräldern inte ges tillfälle att bli hörd, om det inte finns särskilda skäl för det.

55 §

Förordnande av intressebevakare

Om det barn som ska adopteras är minderårigt och barnets intresse står i strid med eller kan komma att stå i strid med vårdnadshavarens eller intressebevakarens intresse när ett ärende som gäller fastställande av adoption behandlas vid domstol, ska domstolen på tjänstens vägnar förordna en intressebevakare för att bevaka barnets intresse i ärendet.

En intressebevakare som förordnats av domstol med stöd av 1 mom. har rätt att av statsmedel få ett arvode och ersättning för sina kostnader med iakttagande av vad som i 17 och 18 § i rättshjälpslagen (257/2002) föreskrivs om arvode och ersättning till ett biträde. På intressebevakaren tillämpas i övriga delar bestämmelserna i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

56 §

Rätt att söka ändring

Sökanden, barnet och den som enligt 54 § 1 mom. ska höras har rätt att söka ändring i ett domstolsbeslut i ett ärende som gäller fastställande av adoption.

57 §

Skyndsamt behandling

Ärenden som gäller fastställande av adoption ska i samtliga rättsinstanser behandlas skyndsamt.

8 kap.

Rätt för adoptivbarnet att hålla kontakt med en tidigare förälder

58 §

Fastställande av rätt till kontakt

Domstolen kan i samband med fastställande av adoptionen eller efteråt besluta att ett minderårigt adoptivbarn ska ha rätt att träffa en tidigare förälder eller på annat sätt hålla kontakt med denne. En förutsättning för att rätt till kontakt ska fastställas är att den tidigare föräldern och adoptivföräldrarna har kommit överens om kontakt och att det inte finns anledning att anta att det skulle strida mot barnets bästa att kontakt upprätthålls.

Domstolen kan på begäran när den fattar sitt beslut göra mindre ändringar i de villkor för kontakt som en tidigare förälder och adoptivföräldrarna kommit överens om eller precisera dem, om det främjar möjligheterna att upprätthålla kontakten och är förenligt med barnets bästa.

59 §

Ändring i fastställd rätt till kontakt

Ett beslut om rätt till kontakt kan ändras genom ett nytt domstolsbeslut, om barnets tidigare förälder och adoptivföräldrarna har kommit överens om att ändra den fastställda rätten till kontakt eller om förhållandena efter

det att rätten fastställdes har förändrats, eller om det annars finns skäl till detta.

60 §

Beaktande av barnets åsikt

När ett ärende som gäller kontakt avgörs, ska barnets önskemål och åsikter beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå.

61 §

Hur ett ärende inleds

Ett ärende som gäller kontakt inleds genom en skriftlig ansökan hos tingsrätten. Ansökan får göras av barnets tidigare förälder, en adoptivförälder, barnets vårdnadshavare eller kommunens socialvårdsorgan.

Om ett ärende som gäller kontakt förs till domstol utan samband med fastställande av adoption, ska det behandlas av den domstol som enligt 10 kap. i rättegångsbalken är behörig i ett ärende som gäller omgångsrett.

62 §

Hörande

Barnets tidigare föräldrar, adoptivföräldrar och vårdnadshavare ska ges tillfälle att bli hörda med anledning av ansökan.

Hörande enligt 1 mom. behövs dock inte, om kallelse inte kan delges den som ska höras eller om dennes åsikt redan tidigare tillförlitligt har utretts eller det annars med tanke på avgörandet av ärendet kan anses onödigt.

63 §

Inhämtande av utredning, hörande av barnet och interimistiska förordnanden

I syfte att utreda barnets önskemål och åsikter samt de övriga förhållanden som inverkar på avgörandet av ett ärende som gäller kontakt, ska domstolen vid behov inhämta utredning hos socialvårdsorganet i barnets, den tidigare förälderns och adoptivförälderns hemkommuner. Om någon av dessa saknar hemkommun i Finland, ska utredning inhämtas

tas hos socialvårdsorganet i den kommun där personen vistas.

På personligt hörande av barn i domstol, rövande av sekretessbelagda uppgifter och meddelande av interimistiska förordnanden tillämpas vad som föreskrivs i 15 § 2 mom., 16 § 3 mom. och 17 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) beträffande handläggningen av ärenden som gäller umgängesrätt.

64 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut om rätt till kontakt verkställs med iakttagande av vad som i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996) föreskrivs om verkställighet av beslut om umgängesrätt. Vid verkställigheten av ett beslut om rätt till kontakt får det dock inte bestämmas att barnet ska hämtas.

9 kap.

Internationellt privaträttsliga bestämmelser

65 §

Domstols behörighet

En ansökan om fastställande av adoption ska prövas i Finland, om den som ska adopteras eller adoptionssökanden är bosatt här.

Ansökan om fastställande av adoption kan också prövas i Finland, om

1) den som ska adopteras eller sökanden är finsk medborgare, och

2) ärendet inte kan prövas i den stat där den som ska adopteras eller sökanden är bosatt eller har hemvist, eller det skulle medföra oskäligen svårigheter att inleda ärendet i den staten.

När den som ska adopteras och sökandena är finska, danska, isländska, norska eller svenska medborgare, ska dock ansökan om fastställande av adoption prövas i Finland endast om någondera sökanden har hemvist i Finland.

66 §

Tillämplig lag

Förfarandet vid fastställande av adoption och förutsättningarna för adoption bestäms enligt finsk lag.

67 §

Lämnande av samtycke till adoption i en främmande stat

Samtycke till adoption kan i en främmande stat ges även med iakttagande av den form och det förfarande som ska följas enligt lagen i den staten.

Saknas samtycke till adoption till följd av att adoption inte reglerats i den stat där samtycket borde ges, kan adoptionen fastställas, om det är tydligt att detta motsvarar den persons vilja vars samtycke till adoptionen krävs.

68 §

Erkännande av utländsk adoption och av hävning av utländsk adoption

En adoption och en hävning av adoption som skett i en främmande stat erkänns i Finland enligt vad som föreskrivs nedan.

Ett beslut som fattats eller någon annan rättslig åtgärd som har vidtagits i en främmande stat kan anses som sådant fastställande av adoption som avses i denna lag, om dess väsentliga syfte är att fastställa förhållandet mellan barn och förälder, även om åtgärdens rättsliga verkningar i den staten inte skulle motsvara rättsverkningarna av adoption enligt finsk lag.

69 §

Erkännande av utländsk adoption utan särskilt fastställande

En adoption som har skett i en främmande stat i enlighet med ett sådant adoptionstillstånd som avses i 6 kap. är utan särskilt fastställande giltig i Finland.

En adoption som har skett i en främmande stat är utan särskilt fastställande giltig i Finland också om

1) båda adoptionssökandena vid tidpunkten för adoptionen var bosatta i staten i fråga och de har bott där utan avbrott under minst ett år omedelbart före adoptionen, eller

2) adoptionen är giltig i den stat där sökandena vid tidpunkten för adoptionen var bosatta och de har bott där utan avbrott under minst ett år omedelbart före adoptionen.

Om adoptionstillstånd borde ha sökts för en adoption enligt 2 mom. är adoptionen dock giltig i Finland endast om tillstånd har beviljats.

70 §

Erkännande av hävning av utländsk adoption utan särskilt fastställande

En hävning av adoption som skett i en främmande stat är utan särskilt fastställande giltig i Finland om

1) adoptivbarnet och båda adoptivföräldrarna vid tidpunkten för hävningen var bosatta i staten i fråga och de har bott där utan avbrott under minst ett år omedelbart före hävningen, eller

2) hävningen är giltig i de stater där adoptivbarnet och adoptivföräldrarna vid tidpunkten för hävningen var bosatta och de har bott där utan avbrott under minst ett år omedelbart före hävningen av adoptionen.

71 §

Klarläggande fastställelsebeslut av hovrätten

Även om en adoption eller en hävning av en adoption erkänns med stöd av 69 eller 70 § utan särskilt fastställande, kan Helsingfors hovrätt på ansökan fastställa att adoptionen eller hävningen av adoptionen är giltig i Finland.

72 §

Erkännande av beslut som meddelats i ett annat nordiskt land

En adoption eller en hävning av adoption som har skett i Danmark, Island, Norge eller

Sverige enligt den mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige ingångna konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (FördrS 20/1931) är trots 69 och 70 § giltig i Finland utan särskilt fastställande.

73 §

Erkännande av adoption som intygats vara förenlig med Haagkonventionen och rättsverkningarna av adoptionen

En adoption som har fastställts i en främmande stat som är part i Haagkonventionen och som där intygats vara konventionsenlig är trots 69 § giltig i Finland utan särskilt fastställande.

En adoption som avses i 1 mom. har åtminstone de rättsverkningar som anges i artikel 26 stycke 1 i Haagkonventionen.

Om en adoption som avses i 1 mom. inte enligt rättsordningen i staten i fråga har lett till det rättsliga förhållandet mellan barnet och föräldrarna upphört, kan Helsingfors hovrätt på ansökan av adoptivföräldrarna eller barnet fastställa att adoptionen är en adoption med den verkan att det rättsliga förhållandet mellan barnet och dess tidigare föräldrar upphör. En förutsättning är ytterligare att de samtycken som avses i artikel 4 punkt c och d i Haagkonventionen har lämnats eller lämnas för en sådan adoption.

74 §

Fastställande av utländsk adoption genom beslut av hovrätten

En annan adoption i en främmande stat än en sådan som avses i 69, 72 eller 73 § är giltig i Finland endast om Helsingfors hovrätt har fastställt den.

Helsingfors hovrätt kan på ansökan fastställa att en adoption som avses i 1 mom. är giltig, om den adopterade eller någondera adoptionssökanden vid tidpunkten för adoptionen har haft sådan anknytning till den stat där adoptionen skett, grundad på medborgarskap eller på att denne har varit bosatt eller har haft sitt hemvist där, att myndigheterna i

den staten kan anses ha haft tillräcklig anledning att ta upp ärendet till prövning.

Om en adoption har skett på något annat sätt än genom beslut av en myndighet, kan det fastställas att den är giltig endast då den adopterade eller någondera sökanden har haft sådan anknytning till den stat där adoptionen har skett som avses i 2 mom. och åtgärden är giltig enligt lagen i den staten.

Helsingfors hovrätt får inte fastställa att en adoption är giltig enligt denna paragraf, om adoptionstillstånd borde ha sökts för adoptionen.

75 §

Fastställande av hävning av utländsk adoption genom beslut av hovrätten

En annan hävning av adoption i en främmande stat än en sådan som avses i 70 eller 72 § är giltig i Finland endast om Helsingfors hovrätt har fastställt den.

Helsingfors hovrätt kan på ansökan fastställa att en hävning av adoption som avses i 1 mom. är giltig, om adoptivbarnet eller någondera adoptivföräldern vid tidpunkten för hävningen har haft sådan anknytning till den stat där hävningen av adoptionen skett, grundad på medborgarskap eller på att denne har varit bosatt eller har haft sitt hemvist där, att myndigheterna i den staten kan anses ha haft tillräcklig anledning att ta upp ärendet till prövning.

Om en hävning av adoption har skett på något annat sätt än genom beslut av en myndighet, kan det fastställas att hävningen är giltig endast då någon av dem som har del i saken har haft en i 2 mom. avsedd anknytning till den stat där hävningen har skett, och åtgärden är giltig enligt lagen i den staten.

76 §

Resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning

En adoption som avses i 69 och 73 § och en hävning av adoption som avses i 70 § ska inte anses giltig i Finland, och Helsingfors hovrätt får inte med stöd av 71, 74 eller 75 § fastställa att en adoption eller hävning av

adoption är giltig, om detta särskilt med beaktande av barnets bästa skulle leda till ett resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

77 §

Intygande av att en i Finland fastställd adoption är förenlig med Haagkonventionen

Den domstol som har fastställt en adoption kan på ansökan intyga att adoptionen har skett enligt Haagkonventionen.

78 §

Utredning om innehållet i en främmande stats lag

Om lagen i en främmande stat har betydelse för avgörandet av ett ärende som regleras i denna lag, ska domstolen eller någon annan myndighet, om den inte känner till lagen i den främmande staten och den som har del i saken inte lämnar utredning om detta, begära att adoptionsnämnden lämnar en redogörelse för innehållet i den främmande stats lag.

79 §

Utlåtande av adoptionsnämnden

I de fall som nämns i 65 § 2 mom. samt i 74 och 75 § ska adoptionsnämnden ges tillfälle att ge utlåtande om de omständigheter som har betydelse för avgörandet av ärendet, om det inte är uppenbart onödigt.

Domstolen eller någon annan myndighet kan begära ett utlåtande av adoptionsnämnden i de ärenden som avses i 67—73 och 77 §.

80 §

Utlåtande av socialvårdsorganet

Domstolen eller någon annan myndighet kan vid behandlingen av ett ärende enligt 68—75 § som gäller ett barn under 18 år vid behov begära ett utlåtande om förhållandena i fråga om den som har del i saken av socialvårdsorganet i dennes hemkommun.

81 §

Utlåtande av en nordisk barnavårdsmyndighet

Om den som ska adopteras är yngre än 18 år och är medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige och har hemvist i den stat vars medborgare han eller hon är, ska domstolen innan adoptionen fastställs ge en barnavårdsmyndighet i den staten tillfälle att ge ett utlåtande i ärendet.

82 §

Kontroll av utländska handlingars tillförlitlighet

En utländsk handling som visas upp för Helsingfors hovrätt för behandlingen av ett ärende som avses i 71, 74 eller 75 § ska vara legaliserad eller åtföljas av ett intyg om dess ursprung som utfärdats av en behörig myndighet i staten i fråga, om inte något annat följer av fullgörandet av skyldigheter enligt internationella avtal som är bindande för Finland eller hovrätten av särskilda skäl beviljar undantag från detta. Den som visar upp en utländsk handling ska vid behov se till att handlingen översätts till finska eller svenska och legaliseras.

Hovrätten kan vid behov begära ett utlåtande av utrikesministeriet, Migrationsverket eller en polismyndighet om huruvida en handling som avses i 1 mom. är äkta och tillförlitlig.

83 §

Skyndsamt behandling

Ärenden som gäller erkännande av utländsk adoption och av hävning av utländsk adoption ska behandlas skyndsamt.

84 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i ett avgörande av Helsingfors hovrätt finns i 30 kap. i rättegångsbalken.

10 kap.

Förvaltning av adoptionsärenden

85 §

Allmän planering, ledning och tillsyn

Den allmänna planeringen och ledningen av samt tillsynen över adoptionsrådgivningen och den internationella adoptionstjänsten utövas av social- och hälsovårdsministeriet.

86 §

Adoptionsnämnden

Särskild sakkunnig-, tillstånds- och tillsynsmyndighet i adoptionsärenden är adoptionsnämnden, som finns vid Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Adoptionsnämnden är också

1) sådan centralmyndighet som avses i artikel 6 stycke 1 i Haagkonventionen och

2) sådan nationell myndighet som avses i artikel 15 i den i Strasbourg den 27 november 2008 ingångna europeiska konventionen om adoption av barn (*Europarådskonventionen*).

Nämnden ska ha en ordförande, en vice ordförande och ett behövligt antal övriga ledamöter. De övriga ledamöterna ska vara och ha en personlig suppleant.

Statsrådet ska utse nämndens ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter för högst fem år i taget. Om någon av dem avgår eller avlider under mandatperioden ska social- och hälsovårdsministeriet utse en ny ordförande, vice ordförande, ledamot eller suppleant för den återstående mandatperioden.

Nämnden kan sammanträda i plenum, vars uppgift är att följa utvecklingen i adoptionsärenden samt vid behov ta initiativ i frågor som gäller adoption. De övriga ärenden som ingår i dess behörighet behandlar nämnden uppdelad i sektioner.

Närmare bestämmelser om nämndens sammansättning, sektioner och uppgifter samt hur verksamheten organiseras i övrigt utfärdas genom förordning av statsrådet.

87 §

Tillstånd att driva adoptionsbyrå och att tillhandahålla internationell adoptionstjänst

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan på ansökan bevilja en samkommun eller någon annan kommunal sammanslutning, en förening som är registrerad i Finland eller en förening eller annan motsvarande sammanslutning som är registrerad i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillstånd att driva en adoptionsbyrå.

Adoptionsnämnden kan på ansökan bevilja en kommuns socialvårdsorgan, en samkommun eller någon annan kommunal sammanslutning, en förening som är registrerad i Finland eller en förening eller annan motsvarande sammanslutning som är registrerad i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillstånd att tillhandahålla internationell adoptionstjänst.

Tillstånd att driva adoptionsbyrå eller att tillhandahålla internationell adoptionstjänst kan beviljas sökande som i sin verksamhet inte eftersträvar ekonomisk vinst och som bedöms ha kapacitet att tillhandahålla adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst på ett yrkesskickligt, långsiktigt och tillförlitligt sätt. En förutsättning för tillstånd är dessutom att det med tanke på anordnandet av adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst kan anses vara ändamålsenligt att sådan verksamhet inleds.

Bestämmelser om utredningar som ska fogas till ansökan och anmälan som ska göras med anledning av ett tillståndsbeslut utfärdas genom förordning av statsrådet.

88 §

Tillståndsvillkor

Tillstånd att driva adoptionsbyrå eller att tillhandahålla internationell adoptionstjänst beviljas för viss tid, högst fem år i sänder.

När tillstånd beviljas kan det samtidigt beslutas om närmare villkor för hur adoptionsrådgivningen eller den internationella adoptionstjänsten ska bedrivas.

89 §

Återkallelse av tillstånd

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller adoptionsnämnden kan återkalla ett tillstånd som verket eller nämnden beviljat med stöd av 87 §, om gällande bestämmelser eller föreskrifter inte följs vid adoptionsrådgivningen eller den internationella adoptionstjänsten, eller om det uppdragas brister eller missförhållanden i verksamheten och de inte har avhjälpits eller undanröjts inom den tid som verket eller nämnden utsatt.

90 §

Tillstånd till internationellt samarbete

Adoptionsnämnden kan på ansökan bevilja ett adoptionstjänstorgan tillstånd till samarbete med ett utländskt adoptionstjänstorgan, om

1) det utländska adoptionstjänstorganet i den stat där det är beläget har behörighet att sköta uppgifter som gäller internationell adoption,

2) det har lämnats tillräcklig utredning om att det utländska adoptionstjänstorganet sköter de uppgifter som avses i 1 punkten på ett yrkesskickligt, långsiktigt och tillförlitligt sätt, i enlighet med barnets bästa och med respekt för i internationell rätt erkända principer om barnets rättigheter och utan att någon får obehörig ekonomisk eller annan nytta av adoptionerna, och

3) ett samarbete kan anses befogat särskilt med beaktande av behovet av internationell adoption i den utländska staten.

Tillstånd beviljas för viss tid, högst fem år i sänder.

Adoptionsnämnden kan återkalla tillståndet, om det utländska adoptionstjänstorganet i den stat där det är beläget har förlorat sin behörighet att sköta uppgifter som hör till internationell adoption eller om det finns anledning att misstänka att organet inte sköter dem på det sätt som avses i 1 mom. 2 punkten.

91 §

Lämnande av uppgifter

Tillhandahållarna av adoptionsrådgivning och adoptionstjänstorganen är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att avgiftsfritt lämna social- och hälsovårdsministeriet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och adoptionsnämnden de uppgifter och utredningar som dessa begär och som behövs för tillsynen eller skötseln av de övriga uppgifter som anges i denna lag.

Ett adoptionstjänstorgan är trots sekretessbestämmelserna skyldigt att avgiftsfritt lämna adoptionsnämnden de uppgifter och utredningar om ett utländskt adoptionstjänstorgan som nämnden begär och som behövs för tillsynen. Adoptionstjänstorganet ska utan dröjsmål informera nämnden om sådana omständigheter som det har fått kännedom om och som kan utgöra skäl att återkalla ett tillstånd enligt 90 §.

Social- och hälsovårdsministeriet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och adoptionsnämnden har trots sekretessbestämmelserna rätt att till varandra lämna ut de uppgifter och utredningar som behövs för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 mom.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

92 §

Bevarande och överlämnande av handlingar

Tillhandahållarna av adoptionsrådgivning och adoptionstjänstorganen ska bevara de handlingar om adoptivbarnet och barnets tidigare föräldrar som upprättats eller mottagits i samband med adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst i minst 100 år räknat från det handlingarna upprättades.

Ett adoptionstjänstorgan kan överlämna de handlingar som avses i 1 mom. till en tillhandahållare av adoptionsrådgivning för bevarande, om tillhandahållaren samtycker till det. När handlingar överlämnas ska adoptionstjänstorganet föra förteckning över vart handlingarna har överlämnats.

Om en adoptionsbyrå eller ett adoptionstjänstorgan lägger ner sin verksamhet enligt denna lag, ska de handlingar som avses i 1 mom. överlämnas för bevarande till socialvårdsorganet i den kommun som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ger i uppgift att ta emot handlingarna.

93 §

Rätt att få uppgifter

Ett adoptivbarn och barnets vårdnadshavare samt, efter adoptivbarnets död, barnets avkomlingar och deras vårdnadshavare har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter ur de handlingar som avses i 92 § av den som bevarar dem. När uppgifterna lämnas ut ska mottagaren erbjudas det stöd och den handledning som behövs.

Den som bevarar handlingarna får vägra lämna ut uppgifter enligt 1 mom., om det finns befogad anledning att anta att adoptivbarnets eller någon annan uppgiftsmottagares hälsa eller utveckling äventyras av att uppgifter lämnas ut eller om det i övrigt klart strider mot dennes bästa eller annat enskilt intresse att uppgifter lämnas ut.

Om en tidigare förälders identitet är känd, ska uppgift om detta trots 2 mom. alltid lämnas ut

1) till ett adoptivbarn som har fyllt 12 år och, efter adoptivbarnets död, till en avkomling som har fyllt 12 år, samt

2) till ett minderårigt adoptivbarns vårdnadshavare och, efter adoptivbarnets död, till en minderårig avkomlings vårdnadshavare.

Ett beslut som gäller rätt att få uppgifter får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i förvaltningsdomstolens beslut i ärendet får sökas, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

94 §

Behandlingen av en begäran om upplysningar

Om adoptionsnämnden får en sådan begäran om upplysningar som avses i artikel 15 i

Europarådskonventionen, ska nämnden begära utredning i ärendet av det kommunala socialvårdsorgan som enligt nämndens bedömning bäst förmår skaffa de begärda upplysningarna.

Närmare bestämmelser om behandlingen av en begäran om upplysningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

95 §

Företrädande av barn som ska adopteras

När en tillhandahållare av adoptionsrådgivning eller ett utländskt adoptionstjänstorgan har placerat ett barn hos en adoptionssökande i adoptionssyfte, har adoptionssökanden under placeringen rätt att i vårdnadshavarens ställe besluta om barnets vistelseort, vård, uppfostran, övervakning och omsorg i övrigt samt om den undervisning och hälsovård som barnet behöver. Adoptionssökanden har dessutom rätt att företräda barnet även i andra brådsökande ärenden som gäller barnets person.

På en adoptionssökande som utövar den rätt som avses i 1 mom. tillämpas vad som i 4 § 2 mom. och 5 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt föreskrivs om vårdnadshavare.

96 §

Tillämpning av lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården

På en klient inom adoptionsrådgivning och internationell adoptionstjänst tillämpas vad som föreskrivs i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), om inte något annat följer av denna lag. Vad som i den nämnda lagen föreskrivs om socialvårdsmyndighet gäller också adoptionsnämnden när den behandlar ett ärende enligt 6 kap. eller 94 § i denna lag.

97 §

Tjänsteansvar

På den som är anställd hos en adoptionsbyrå eller ett adoptionstjänstorgan tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför uppgifter som avses i denna lag.

12 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

98 §

Ikraftträdande och bestämmelser som upphävs

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012. Lagens 86 § 2 mom. 2 punkt och 94 § träder dock i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Genom denna lag upphävs adoptionslagen (153/1985), nedan *den tidigare adoptionslagen*.

99 §

Adoptioner som skett före 1980

Om en domstol före den 1 januari 1980 har givit sitt samtycke till adoption, ska på adoptionen tillämpas de bestämmelser som gällde då, om inte något annat föreskrivs nedan.

En adoption kan inte hävas genom ett domstolsbeslut ens när den har skett före den 1 januari 1980.

Om en domstol före den 1 januari 1980 har givit sitt samtycke till adoption, ska domstolen på ansökan av adoptivbarnet fastställa att bestämmelserna i denna lag ska tillämpas på adoptionen. Ärendet prövas vid den tingsrätt som enligt bestämmelserna i 10 kap. i rättegångsbalken är behörig i ett ärende som gäller fastställande av adoption.

100 §

Arvsrätt vid adoptioner som skett före 1980

Om en domstol före den 1 januari 1980 har givit sitt samtycke till adoption, ska på adoptivbarnets och dennes avkomlingars arvsrätt och på rätten att ärva adoptivbarnet och dennes avkomlingar tillämpas de bestämmelser som gällde när samtycket gavs.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dock inte om en domstol med stöd av 56 § 3 mom. i den tidigare adoptionslagen har fastställt att bestämmelserna i den lagen ska tillämpas på adoptivförhållandet, eller med stöd av 99 § 3 mom. i denna lag har fastställt att bestämmelserna i denna lag ska tillämpas på adoptionen. Om arvlåtaren dock har avlidit innan domstolens beslut meddelades, bestäms rätten till arvlåtarens kvarlåtenskap enligt de bestämmelser som gällde när det i 1 mom. avsedda samtycket gavs, om inte något annat följer av 3 mom.

Om arvlåtaren har avlidit efter ikraftträdandet av denna lag, tillämpas, med avvikelse från 1 mom., bestämmelserna i denna lag i stället för de bestämmelser som gällde när samtycket gavs, även om domstolen har givit sitt samtycke till adoptionen före den 1 januari 1980

1) vid avgörande av vem som har rätt till arv efter adoptivbarnet eller dennes avkomling, samt

2) på ett adoptivbarns och dennes avkomlingars rätt till arv efter adoptivföräldrarna och deras släktingar.

101 §

Övergångsbestämmelser

1. På en adoption tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, om barnet före ikraftträdandet av denna lag har placerats hos adoptanten i adoptionsyfte eller om adoptionsärendet före ikraftträdandet har inletts vid nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland (*nämnden för adoptionsärenden*) eller vid domstol.

2. Om en adoptant när denna lag träder i kraft har ett gällande tillstånd till internationell adoption enligt 25 § i den tidigare adoptionslagen, kan tillståndets giltighet på ansökan förlängas en gång efter ikraftträdandet av denna lag. På en sådan ansökan och på en adoption som sker enligt ett tillstånd som beviljats med anledning av den tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

3. På en adoption på vilken den tidigare lagen ska tillämpas enligt 1 eller 2 mom. tillämpas dock 33 § 2 mom. 3 och 4 punkten

samt 93 § i denna lag. På adoptionen tillämpas också 25 § i denna lag, om adoptionen fastställs efter ikraftträdandet av denna lag.

4. Bestämmelserna i 39 § i denna lag tillämpas inte på adoption inom landet, om adoptionsökanden har börjat få adoptionsrådgivning före ikraftträdandet av denna lag. I ett ärende som avses i detta moment tillämpas i stället för 30 § de bestämmelser om intyg över adoptionsrådgivning som gällde före ikraftträdandet.

5. Ärenden som är anhängiga vid nämnden för adoptionsärenden när denna lag träder i kraft överförs efter ikraftträdandet till adoptionsnämnden för behandling. När adoptionsnämnden meddelar ett beslut om tillstånd efter ikraftträdandet, tillämpas trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. lagens 48—50 §.

6. På erkännande av adoption och av hävning av adoption som har skett i en främmande stat före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Detsamma gäller erkännande av adoption på vilken den tidigare lagen ska tillämpas enligt 1 eller 2 mom. I ett avgörande av Helsingfors hovrätt i ett ärende som gäller erkännande får ändring dock sökas på det sätt som föreskrivs i 84 §, om avgörandet meddelas efter ikraftträdandet av denna lag.

7. Behandlingen av ett tillståndsärende eller annat ärende som gäller ordnande av adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst och som har inletts vid social- och hälsovårdsministeriet före ikraftträdandet av denna lag, slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

8. Om social- och hälsovårdsministeriet med stöd av den tidigare adoptionslagen har beviljat tillstånd att hålla adoptionsbyrå eller tillhandahålla internationell adoptionstjänst, får tillståndshavaren med stöd av detta driva adoptionsbyrå enligt denna lag eller tillhandahålla internationell adoptionstjänst under den tid som angivits när tillståndet beviljades, om inte tillståndet återkallas i enlighet med 89 §.

9. Om nämnden för adoptionsärenden med stöd av den tidigare adoptionslagen har godkänt ett utländskt adoptionstjänstorgan, anses det finländska adoptionstjänstorgan som ansökt om godkännande ha ett i denna lag avsett tillstånd till samarbete med det aktuella

utländska adoptionstjänstorganet under den tid som angivits i beslutet om godkännande, om inte tillståndet återkallas i enlighet med 90 § 3 mom.

En bestämmelse i en lag eller i en förordning som gäller nämnden för adoptionsärenden, gäller efter ikraftträdandet av denna lag adoptionsnämnden.

102 §

Hänvisningar till tidigare lag

Om det i en lag eller i en förordning hänvisas till en bestämmelse som har ersatts av en bestämmelse i denna lag, iakttas efter ikraftträdandet av denna lag motsvarande bestämmelse i denna lag.

Helsingfors den 20 januari 2012

Republikens President

TARJA HALONEN

103 §

Bemyndigande att vidta verkställighetsåtgärder

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*